QORTI ~IVILI, PRIM'AWLA

Im]allef

Onor. Giannino Caruana Demajo LL.D.

Seduta ta' nhar il-{img]a 2 ta’ Novembru 2001

Numru 11

~itazzjoni 182/1995

Avukat Dr Victor Borg Grech

versus

Anthony E. Guillaumier u Louis Padovani

Din hija kaw\a dwar libell famu\.

I`-`itazzjoni tg]id illi l-konvenuti, b’ittra ta’ l-1 ta’ Di`embru 1994 mibg]uta lil Paul Vella g]as-so`jetà *Ballut Blocks Ltd*, taw malafama lill-attur billi attribwew lilu fatti determinati bi skop li joffendu l-unur u l-fama tieg]u u li jesponuh g]ar-redikolu u g]ad-disprezz tal-pubbliku. F’dik l-ittra l-konvenuti allegaw, fost]wejje[o]ra, illi l-attur fil-qadi tad-dmirijiet tieg]u kellu “skopijiet ulterjuri” u li ittradixxa lill-prin`ipali tieg]u billi lag]ab “il-parti ta’ {uda”.

Billi dawn l-insinwazzjonijiet huma in[urju\i g]all-attur, u jag]mlulu]sara billi mhux biss jimmalafamawh b]ala persuna i\da huma wkoll ma]suba biex jag]mlu]sara lill-fama tieg]u b]ala professjonist fil-qadi ta' dmirijietu, u g]alhekk g]andu dritt g]ad-danni li ja]seb g]alihom l-Att dwar l-Istampa (Kap. 248), hu feta] din il-kaw\a u qieg]ed jitlob illi l-qorti:

1. tg]id illi l-konvenuti taw malafama lill-attur bl-istampat fuq imsemmi bil-]sieb li jtellfu jew inaqqsu r-reputazzjoni tieg]u; u

2. tikkundanna lill-kull wie]ed mill-konvenuti j]allas lill-attur dik is-somma li ti[i likwidata f'ammont li ma jkunx ta' aktar minn elfejn lira kull wie]ed b]ala danni u riparazzjoni g]all-in[urja morali u malafama.

Talab ukoll l-ispejje\ u l-img]ax.

Il-konvenuti ressqu dawn l-e``ezzjonijiet:

1. l-ewwel nett l-attur la hu msemmi u lanqas ma huwa identifikabbli fl-ittra ta' l-1 ta' Di`embru 1994 imsemmija fi`-`itazzjoni; u

2. bla]sara g]all-ewwel e``ezzjoni, fl-ittra huma mi[juba opinjonijiet mibnija fuq fatti li huma sostanzjalment veri, u g]alhekk huma *fair comment* permessi mil-li[i u mill-[urisprudenza.

Il-fatti li wasslu g]al din il-kaw\a [raw hekk:

L-attur kien il-konsulent legali u direttur tal-bord ta' *Concrete Products Ltd*. Kien ukoll konsulent legali ta' so`jetà o]ra, *Prestressed Concrete Ltd*, li kienet is-sid ta' l-ishma ta' *Concrete Products Ltd*. Il-konvenut Guillaumier kien direttur ta' *Prestressed Concrete Ltd*. Kien hemm il-]sieb li jinbieg]u lil terzi l-beni ta' *Concrete Products Ltd* u l-attur u l-konvenut Guillaumier kienu inkarikati biex imexxu n-negozjati ma' min kien interessat li jixtri. L-attur kien da]al f'negozjati

mas-so`jetà *Ballut Blocks Ltd*, u, wara li l-attur kiseb l-awtorizzazzjoni tal-bord, iffirma konvenju u d-diretturi ta' *Ballut Blocks Ltd* tawh *cheque* b]ala weg]da ta']las ta' depo\itu akkont tal-prezz. Billi kienet me]tie[a wkoll il-firma tal-konvenut Guillaumier, l-attur ftiehem mad-diretturi ta' *Ballut Blocks Ltd* biex jiltag]u lkoll g]and Guillaumier biex flok i`-*cheque* jing]ata *bank draft* u biex jiffirma wkoll Guillaumier.

Meta l-attur wasal]dejn Guillaumier sab illi dan kien qieg]ed jinnegozja ma' o]rajn li wkoll kienu interessati li jixtru. Meta l-attur fakkru li [à kien hemm rabta ma' *Ballut Blocks Ltd* g]adda bejniethom xi kliem s]un, i\da Guillaumier xorta spi``a biex iffirma l-konvenju ma' *Ballut Blocks Ltd*, u din]allset depo\itu akkont tal-prezz, din id-darba b'*bank draft.* Dan kien fis-7 ta' Novembru 1994.

{ara illi fit-30 ta' Novembru 1994 *Ballut Blocks Ltd* kienu mg]arrfa illi l-bejg] ma kienx sejjer isir lilhom, u li *Concrete Products Ltd* kienet bieg]et il-beni lil terzi. Meta saru jafu b'dan, fit-30 ta' Novembru stess id-diretturi ta' *Ballut Blocks Ltd* bag]tu bil-*fax* ittra iebsa lill-konvenuti g]al *Concrete Products Ltd* u `anfruhom talli, g]alkemm kellhom f'idejhom il-flus depo\itati, g]amlu negozju ma' terzi bla ma g]arrfu lil *Ballut Blocks Ltd.* Fost]wejje[o]ra qalulhom hekk:

> L-interess tag]kom kien li tilag]bu l-parti ta' {uda u tbieg]u l-interessi ta' s]abkom g]al ftit gwadann personali.

Il-konvenuti wie[bu l-g]ada, l-1 ta' Di`embru 1994, fissru li l-bejg] lil *Ballut Blocks Ltd* ma kienx sar g]ax din ma kinitx kisbet ming]and terzi l-kirja tal-fabbrika ta' *Concrete Products Ltd*, u g]alqu l-ittra tag]hom b'dan il-paragrafu:

> G]alhekk waqt li a]na na``ertawkom li kollox sar *above board* u li a]na g]amilna kien fl-interess tal-kumpanija tag]na u tal-ma[[oranza ta' s]abna, jiddispja`ina jekk li sar ma kienx jikkonforma ma' l-aspirazzjonijiet tag]kom u ta' dawk li b'skopijiet ulterjuri u esperti li jilag]bu l-parti ta' Juda, forsi sgwidawkom u tawkom pariri]\iena.

L-attur qieg]ed ig]id illi l-allu\joni f'dan il-paragrafu hija g]alih, u fil-fatt hekk kienu fehmu wkoll id-diretturi u l-konsulenti ta' *Ballut Blocks Ltd*[1]. Il-konvenuti, fl-ewwel e``ezzjoni tag]hom, qeg]din ig]idu illi fl-ittra ma hemm xejn li juri li l-allu\joni hija g]all-attur, li ma jistax ji[i identifikat mill-ittra.

Ir-ra[uni g]ala l-attur qieg]ed jifhem illi l-ittra tirreferi g]alih hija li kien l-attur li kien deher f'isem *Concrete Products Ltd* fin-negozjati ma' *Ballut Blocks Ltd*, u kien l-attur li abbozza l-konvenju u li kien ta l-fehma jew il-parir tieg]u dwar kif setg]u jimxu *Ballut Blocks Ltd* biex jeg]elbu xi diffikoltajiet burokrati`i biex ikun jista' jse]] il-bejg]. Dan g]amlu mhux g]ax kien il-konsulent ta' *Ballut Blocks Ltd* i\da g]ax deherlu li *Concrete Products Ltd* ukoll kellha interess illi jse]] il-bejg], u g]alhekk il-pariri li ta kienu fl-interess ta\-\ew[partijiet. Din l-im[ieba ta' l-attur tat lid-diretturi ta' *Ballut Blocks Ltd* x'jifhmu illi l-ftehim mas-so`jetà tag]hom kien sejjer ise]].

Naturalment, min jaqra l-ittra biss, bla ma jkun jaf x'[ara qabel u x'wassal g]aliha, ma jifhimx li l-allu\joni hija g]all-attur, g]ax imkien ma' jissemma b'ismu fiha; i\da l-ittra ntbag]tet lil min kien jaf x'kien qieg]ed ji[ri, u, fi`-`irkostanzi, persuna wa]da biss kien hemm li lil *Ballut Blocks Ltd* tathom pariri ta' "espert" u wasslithom biex "jaspiraw" li jaslu fi ftehim ma' *Concrete Products Ltd*. Billi l-ftehim fil-fatt ma se]]x, jista' jing]ad ukoll li dawn l-"aspirazzjonijiet" kienu "\gwidati". L-attur xehed ukoll illi *Ballut Blocks Ltd* kienu lesti li, jekk ise]] il-bejg], jimpjegaw mag]hom lill-Arkitett Lawrence Mintoff, u li din kienet]a[a li l-attur qabel mag]ha u xtaqha. Min kien jaf b'dan seta' jifhem ukoll li dan kien l-"iskopijiet ulterjuri" li ssemmi l-ittra.

---

[1] Ara x-xiehda ta' Dr Joseph R.Micallef fis-seduta tas-26 ta' Novembru 1998, *foll.* 31 *et seq.*; ix-xiehda ta' Raymond Mintoff fis-seduta tas-17 ta' {unju 1999, *foll.* 56 *et seqq.*

Il-qorti g]alhekk taqbel li, meta tqis ukoll id-destinatarji ta' l-ittra tal-konvenuti u `-`irkostanzi li wasslu g]aliha, il-persuna li g]aliha hemm allu\joni fl-a]]ar paragrafu hija tassew l-attur. L-ewwel e``ezzjoni hija g]alhekk mi`]uda.

Imiss issa li nqisu l-e``ezzjoni ta' *fair comment*. Il-konvenuti qeg]din ig]idu li l-kumment tag]hom kien *fair comment* dwar fatt sostanzjalment korrett.

Biex il-fatt illi dwaru sar il-kumment ikun "sostanzjalment korrett" trid issir prova li l-attur ittradixxa lill-klijenti tieg]u, u hekk lag]ab il-parti ta' {uda, u li fittex mhux l-interess tal-klijenti tieg]u i\da interessi o]ra, g]ax kellu skopijiet ulterjuri. Fil-fehma tal-qorti, din il-prova mkien ma saret, g]ax b'ebda mod ma ntwera li l-attur g]amel xi]a[a kontra l-interessi tal-klijenti tieg]u biex jikseb vanta[[i g]alih jew g]al]addie]or.

Il-konvenuti, fin-nota ta' osservazzjonijiet tag]hom, g]amlu tentativ biex juru li l-attur ittradixxa l-interessi tag]hom meta ta pariri lill-parti l-o]ra fin-negozjati. Fil-fatt, i\da, [à rajna li l-pariri li kien ta l-attur kienu dwar kif setg]u jintg]elbu diffikoltajiet burokrati`i biex il-ftehim ikun jista' jse]], u g]alhekk kienu pariri fl-interess ta\-\ew[partijiet, u mhux fl-interess ta' parti kontra o]ra.

Fil-fehma tal-qorti, g]alhekk, l-e``ezzjoni ta' *fair comment* ma tistax tintlaqa'.

Huwa ovvju illi l-kummenti li g]amlu l-konvenuti kontra l-attur huma ma]suba li jag]mlu]sara lill-fama tieg]u. Li tg]id illi avukat, li g]andu d-dmir professjonali li j]ares l-interessi le[ittimi tal-klijenti tieg]u, g]a\el minflok li jittradixxi dawk l-interessi biex ifittex skopijiet ulterjuri hija in[urja serja]afna ma]suba biex tnaqqas il-fidu`ja fil-professjonalità tieg]u, aktar u aktar meta tqis illi l-fidu`ja tal-klijent fl-avukat tieg]u hija essenzjali g]ar-relazzjoni professjonali bejn l-avukat u l-klijent.

Il-konklu\joni g]alhekk hija li bl-ittra ta' l-1 ta' Di`embru 1994 il-konvenuti g]amlu malafama lill-attur.

Fadal li ji[i stabilit il-*quantum* tad-danni.

Il-qorti qieset kemm is-serjetà u l-gravità ta' l-allegazzjonijiet mag]mula kontra l-attur, kif ukoll il-fatt illi l-ittra kellha `irkolazzjoni relativament limitata, u hija tal-fehma li fi`-`irkostanzi s-somma ta']ames mitt lira (Lm500) tkun kumpens xieraq g]ad-danni.

G]al dawn ir-ra[unijiet il-qorti taqta' l-kaw\a billi, wara li ti`]ad l-e``ezzjonijiet tal-konvenuti, tilqa' t-talbiet ta' l-attur: tg]id illi l-konvenuti taw lill-attur malafama bl-ittra ta' l-1 ta' Di`embru 1994, u tikkundannahom flimkien *in solidum* i]allsu lill-attur b]ala danni s-somma ta']ames mitt lira (Lm500), bl-img]ax millum, flimkien ma' l-ispejje\ [udizzjarji kollha.

Giannino Caruana Demajo
Im]allef

Connie Micallef
Dep. Re[.